

Handreiking Kennisdeling BoekStartcoaches

Voor POI's

BoekStart
coach

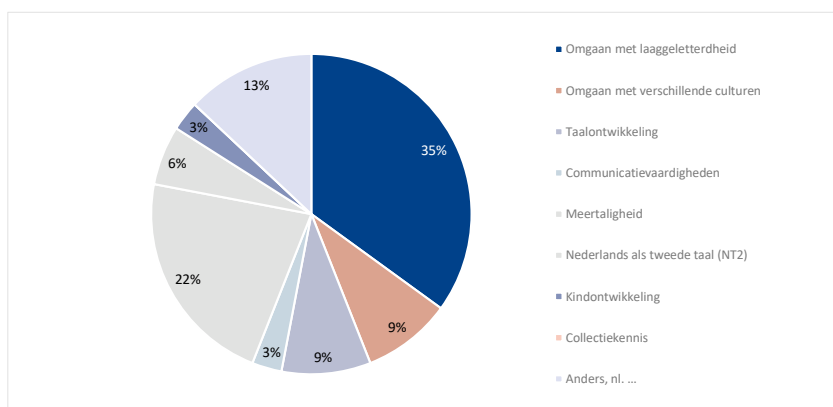
Inleiding

In veel gemeenten is de BoekStartcoach een onmisbare schakel in de keten van partners rondom gezinnen met jonge kinderen. In de gezinsaanpak die zich richt op het voorkomen van laaggeletterdheid speelt de BoekStartcoach een belangrijke rol. De BoekStartcoach ondersteunt, luistert, adviseert. Veelal zijn bij een Bibliotheek één of een enkele BoekStartcoaches werkzaam en daarom is het zinvol om provinciale bijeenkomsten te organiseren. Zodoende kunnen BoekStartcoaches elkaar ontmoeten, samen leren, reflecteren en ontwikkelen, casussen uit hun praktijk inbrengen en met elkaar uitwisselen over een effectieve aanpak.

Vanuit de Provinciale Ondersteuningsinstelling (POI) organiseer en/of faciliteer je deze provinciale bijeenkomsten en uitwisseling voor BoekStartcoaches. Deze handreiking biedt ingrediënten die raken aan de bekende bouwstenen van BoekStart, waarmee je vanuit de POI kennisdeling en uitwisseling tussen BoekStartcoaches kunt initiëren. Dat er behoefte is aan kennisdeling, uitwisseling, interactie in welke vorm dan ook, blijkt uit een landelijke enquête en uit de resultaten van de [Pilot Monitor BoekStartcoach 2021-2022](#). BoekStartcoaches hebben al veel kennis, maar zijn zeer gemotiveerd om deze kennis te vergroten en op te frissen op tal van inhoudelijke onderwerpen (zoals laaggeletterdheid, communicatie met ouders, meertaligheid, kennis van diverse culturen etc.).

Resultaten vragenlijst BoekStartcoach

Op welk gebied zou je deskundiger willen worden?

- Kennis is aanwezig, maar regelmatig een opfriscursus op alle gebied is altijd welkom
- Zou op onderdelen wel een opfriscursus willen. De kennis is aanwezig, maar een opfriscursus kan nooit kwaad
- Liefst alle bovengenoemde onderwerpen
- Liefst alle kennis vergroten

1. Provinciale bijeenkomsten

Je kunt het overleg voor de BoekStartcoaches op verschillende manieren organiseren. Bijeenkomsten kunnen zowel online als fysiek plaatsvinden. Qua inhoud zijn er tal van onderwerpen om centraal te stellen.

TIP Ben je een kleinere POI of zijn er nog niet veel BoekStartcoaches actief in jouw werkgebied? Stem dan eens af met een nabijgelegen POI of jullie in gezamenlijkheid een bijeenkomst voor de BoekStartcoaches kan organiseren. Zo kan je samen optrekken en in breder verband kennisdelen en uitwisselen.

Uit de pilot Monitor BoekStartcoach en het grote aantal deelnemers aan de verschillende landelijke kennissessies blijkt dat de BoekStartcoach behoefte heeft aan verdieping op diverse onderwerpen en aan uitwisseling van ervaringen en casussen uit hun werkpraktijk. Dit geldt voor zowel de ervaren als startende BoekStartcoaches. Ervaren BoekStartcoaches brengen een schat aan (praktijk)ervaring mee naar kennis en/of intervisiebijeenkomsten. Voor BoekStartcoaches die nog niet zo lang werkzaam zijn is het prettig om van meer ervaren collega's te horen hoe zij vorm en inhoud geven aan hun werk. De startende BoekStartcoaches nemen op hun beurt weer een frisse kijk op het werk mee.

Je kan voor een provinciale bijeenkomst voor BoekStartcoaches aan een volgende opzet denken:

Voorbeeld | Agenda BoekStartcoach netwerkbijeenkomst

• Opening – Kennismakingsronde BoekStartcoaches

Start met een kennismaking. Dit kan kort en snel met een voorstelronde of middels een interactieve werkvorm, bijvoorbeeld:

- » 'BoekStartcoach Bingo': wie heeft de bingokaart als eerste vol? Een leuke manier om de deelnemers te laten rondlopen en kennismaken. Onderstaande suggesties kan je naar wens zelf aanvullen of aanpassen.

Zoek een BoekStartcoach die al meer dan 2 jaar werkt als BoekStartcoach	Zoek een BoekStartcoach die de training Meertaligheid BoekStart heeft gevolgd	Zoek een BoekStartcoach die het eerste half jaar erop heeft zitten
Zoek een BoekStartcoach die ook als leesconsulent BoekStart werkt.	Zoek een BoekStartcoach die ook bij gezinnen thuis komt	Zoek een BoekStartcoach die ook werkzaam is voor de VoorleesExpress

- » Voorstellen aan de hand van een voorwerp: vraag de BoekStartcoaches een voorwerp mee te nemen dat hen typeert. Laat iedereen zich aan de hand daarvan voorstellen.

• Korte landelijke & provinciale updates rondom de BoekStartcoach

Deel de belangrijkste landelijke en provinciale ontwikkelingen met de deelnemers, middels een presentatie. Zorg naderhand voor een terugkoppeling door de presentatie te delen of bijvoorbeeld een Padlet te maken met links en achtergrondinformatie.

• Uitwisseling over de werkwijze van de BoekStartcoaches

Mogelijke vragen:

- » *Hoe verloopt de samenwerking met de jeugdgezondheidszorg (consultatiebureau)?*
- » *Hoe gaat het overleg met consultatiebureau, wie is jouw contactpersoon, hoe vaak hebben jullie contact?*
- » *Heb je al in beeld welke ouders op het consultatiebureau in jouw werkgebied komen? Hoe kom je aan gegevens over de ouderpopulatie?*
- » *Waar zit je op het consultatiebureau, hoe ziet de plek eruit? Hoe ziet de ideale plek voor de BoekStartcoach op het consultatiebureau eruit? Welk presentatiemateriaal wordt ingezet?*
- » *Hoe verlopen de gesprekken met ouders?*
- » *Wie zijn de samenwerkingspartners binnen de gemeente?*
- » *Welke (lokale) netwerken zijn belangrijk?*
- » *Gebruik je logboekjes of ander registratiemateriaal tijdens je werk?*
- » *Welke collectie boekjes gebruik je op het consultatiebureau?*
- » *Welke promotie-/uitdeelmateriaal gebruik je?*
- » *Hoe verloopt de interne samenwerking met je collega's binnen de bibliotheek? Wie heb je intern nodig?*

• Afsluiting

Vraag iedere deelnemer een post-it te maken met daarop de letters **BAM**:

Wat ga je na vandaag **B**eter, **A**nders, **M**eer doen in relatie tot je werk als BoekStartcoach? Deel de uitkomsten met elkaar.

In een vervolgbijeenkomst kun je middels intervisie de BoekStartcoaches op een andere wijze over hun werk laten uitwisselen, reflecteren en ontwikkelen. Deze handreiking bevat mogelijke intervisievormen die je kan toepassen. Daarnaast kan je vervolgbijeenkomsten in de vorm van Kennissessies rondom specifieke thema's organiseren. Verderop in deze handreiking gaan we hier nader op in. Nodig BoekStartcoaches ook uit voor andere provinciale bijeenkomsten of webinars die raken aan hun werk, bijvoorbeeld rondom de gezinsaanpak of meertaligheid.

Inspiratie | Online netwerkbijeenkomst voor BoekStartcoaches – georganiseerd door Probiblio

Probiblio organiseerde een online netwerkbijeenkomst voor BoekStartcoaches uit hun werkgebied. De bijeenkomst ging van start met een korte introductie op de BoekStartcoach en actuele ontwikkelingen. Daarna stond een praktijkvoorbeeld van Kopgroep Bibliotheken centraal, waarbij ook de samenwerking met de JGZ en de gemeente aan bod kwam. Vervolgens is van gedachten gewisseld met deelnemers over wat er voor nodig is om de BoekStartcoach optimaal in te zetten voor de gezinsaanpak. Een terugkoppeling is [hier](#) te lezen via de website van Probiblio.

2. Intervisie: van en met elkaar leren en ontwikkelen

Middels intervisie kan je een georganiseerd gesprek tussen BoekStartcoaches faciliteren. Onderwerp van gesprek is een door één van de BoekStartcoaches ingebrachte casus over het werk vergezeld door een intervisievraag. Het doel is de deskundigheid van de betrokkenen te bevorderen, samen te reflecteren en de kwaliteit van het werk te verbeteren.

In de bijlage op pagina 12 zijn ter inspiratie een aantal intervisiemethoden te vinden.

3. Uitwisseling aan de hand van praktijkvoorbeelden

Inmiddels is op veel plekken ervaring opgedaan met de BoekStartcoach. De BoekStartcoach is door heel Nederland te vinden en is een onmisbare schakel op veel consultatiebureaus als het om de leesopvoeding van jonge kinderen gaat. Tijdens een bijeenkomst of online sessie is het waardevol om aansprekende praktijkvoorbeelden in de spotlights te zetten. Vraag bibliotheken/ BoekStartcoaches uit jouw werkgebied om hun praktijkvoorbeeld te presenteren aan de andere BoekStartcoaches. Stimuleer hen om de succesvoorbeelden te delen maar ook juist om in openheid en vertrouwen met elkaar te bespreken wat juist niet goed ging of anders moet; daar valt ook veel uit te leren!

In dit [inspiratiedocument](#) vind je een aantal praktijkvoorbeelden over de aanpak en inzet van de BoekStartcoach in diverse gemeenten in het land. Je leest onder meer over een brede ketenaanpak, een nieuwe hybride manier van werken die is ontstaan en waardevolle gedegen voorbeelden van een gemeentelijke aanpak. Naast de stimuleringssubsidies vanuit Kunst van Lezen en Tel mee met Taal, slaan bibliotheken en gemeenten de handen ineen om de BoekStartcoach structureel lokaal in te zetten. De kracht van de BoekStartcoaches zit met name in de persoonlijke en laagdrempelige aanpak en het lokale karakter.

4. Uitwisseling rondom een thema | Kennissessies

Een Kennissessie is zeer geschikt om een specifiek thema centraal te zetten, met een presentatie/keynote van een passende spreker. Daarnaast is het goed om tijdens de Kennissessie ook ruimte in te bouwen voor vragen/interactie. Kennissessies kunnen op locatie worden georganiseerd maar zijn ook heel goed online te organiseren, via bijvoorbeeld Microsoft Teams. Door een opname te maken van de Kennissessie kan je de mogelijkheid tot terugkijken bieden. Hieronder vind je inspiratie voor mogelijke thema's voor een Kennissessie.

Kennisessie | thema: Laaggeletterdheid

Wat zijn signalen van laaggeletterdheid en hoe kan je het bespreekbaar maken zodra je het herkent? Tijdens de landelijke Kennissessie voor BoekStartcoaches, georganiseerd door Stichting Lezen en SPN, is dit ook een centraal thema geweest. In de biebtobiebgroep BoekStartcoach vind je [hier](#) een terugkoppeling en PPT presentatie van deze Kennissessie.

Laaggeletterdheid is een belangrijk onderwerp om BoekStartcoaches op toe te rusten en over in gesprek te gaan. Welke rol kunnen zij spelen in de preventie en curatie van laaggeletterdheid? Om de verbinding tussen de BoekStartcoach en Basisvaardigheden te versterken is het aan te raden om ook de collega's van Basisvaardigheden van de bibliotheken uit te nodigen voor een bijeenkomst over dit onderwerp. [Stichting Lezen & Schrijven](#) biedt mogelijke gastsprekers rondom dit thema of je kan een Taalhuiscollega met kennis van zaken vragen om een presentatie te verzorgen. Ook kan het heel waardevol zijn om een taalambassadeur uit te nodigen als ervaringsdeskundige en samen in gesprek te gaan. [Het filmpje het Leven van Lisa](#) is vernieuwd en ook geschikt om te laten zien.

Mogelijke vragen om tijdens de sessie met elkaar over in gesprek te gaan:

- Hoe herken jij ouders die laagtaalvaardig zijn?
- Hoeveel laaggeletterden zijn er in jouw werkgebied?
- Staat laaggeletterdheid op de agenda bij het consultatiebureau?
- Durf jij dit bespreekbaar te maken bij ouders?
- Hoe maak je dit bespreekbaar met de ouders?
- Hoe ga je om met eventuele schroom of ongemakkelijke gevoelens bij het bespreekbaar maken?
- Wanneer ga je het gesprek aan met ouders?
- Hoe ga je in de omgeving/wachtkamer van het consultatiebureau om met de privacy van ouders?

- *Wat heeft jouw Bibliotheek voor aanbod in huis voor laagtaalvaardige ouders? Welk relevant aanbod is er nog meer in jouw werkgebied?*
- *Hoe verleid je deze ouders om gebruik te maken van dit aanbod?*
- *Hoe kan je ouders stimuleren om met hun kind naar de Bibliotheek te gaan?*
- *Hoe kunnen de BoekStartcoaches en collega's Basisvaardigheden elkaar versterken? Wat gaat al goed in deze samenwerking en wat kan nog meer/beter?*

Contextgerichte vragen stellen aan ouders

Met de BoekStartcoaches kan je ingaan op het belang van contextgerichte vragen. Stel: je hebt een vermoeden dat iemand laaggeletterd is, welke contextgerichte vragen kun je stellen aan ouders om er meer grip op te krijgen? Een aantal voorbeelden:

- *Ben je vroeger zelf voorgelezen?*
- *Lees je wel eens voor aan je kind?*
- *Kun je zelf makkelijk formulieren invullen?*
- *Na je uitleg/instructie aan de ouder vragen: Heb ik het zo goed uitgelegd? Kun je mij vertellen hoe je het gaat aanpakken?*
- *Zing je wel eens voor je baby?*
- *Zoek je wel eens iets op in het groeiboekje?*
- *Praat je veel met je kindje? Weet je hoe goed het is voor je kindje om veel woorden/taal te horen?*
- *Er zijn veel mensen die moeite hebben met lezen en schrijven. Hoe is dat in jullie familie? En hoe is dat voor jou?*
- ...

TIP In het [Themadossier Voorlezen voor JGZ verpleegkundigen](#) wordt ook aandacht besteed aan contextgerichte vragen.

Kennisessie | Thema: Bouwen aan een wederkerige relatie met ouders – Thuis in Taal

Tijdens de tweede landelijke Kennisessie voor BoekStartcoaches georganiseerd door Stichting Lezen & SPN stond de aanpak Thuis in Taal centraal. Hierbij is de verbinding met de BoekStartcoach werkpraktijk gezocht; welke elementen zijn ook voor BoekStartcoaches bruikbaar? Er is een hand-out samengesteld over het leren kennen van de taalomgeving bij gezinnen thuis (stap 1 van de aanpak Thuis in Taal). In de hand-out wordt beschreven aan welke aspecten je daarbij kunt denken en daarbij is nog wat ervaringsinformatie toegevoegd. De terugkoppeling, PPT presentatie en bovengenoemde hand-out van de Kennisessie rondom Thuis in Taal vind je [hier](#) in de biebtobiebgroep BoekStartcoach.

Laat de BoekStartcoaches ter voorbereiding op de sessie de achtergrondinformatie over de [aanpak Thuis in Taal](#) doornemen. In de speciale [gereedchapskist](#) kan men een kijkje nemen voor films en andere tools. Tijdens de sessie kunnen de BoekStartcoaches vertellen en uitwisselen over hun ideeën en ervaringen aangaande het opbouwen van een wederkerige relatie met ouders. Hoe verken je de thuisomgeving van de kinderen, hoe stimuleer je de rolontwikkeling bij de ouders, hoe geef je ouders meer zelfvertrouwen?

Kennisessie | Thema: Meertaligheid

Ouders kunnen het beste voorlezen in hun thuistaal. Het heeft het meest effect als er wordt voorgelezen in de eigen taal; de taal die iemand het best beheerst. Want het voorlezen en het praten over het boek gaat veel beter en plezieriger in de taal die men vloeiend spreekt. Voor meer- en anderstalige kinderen geldt dat een goede beheersing van de thuistaal garant staat voor een goede beheersing van de taal op school.

Meertaligheid is een onderwerp dat zich goed leent voor een themabijeenkomst voor BoekStartcoaches. Op BoekStartPro staat op [deze pagina](#) meer informatie over meertaligheid. Ook zijn er BoekStartfolders in diverse talen beschikbaar via de [BoekStart Bestellijst](#). Daarnaast is er de opleiding [Meertaligheid & BoekStart](#) om BoekStartcoaches op te attenderen.

Suggesties voor andere thema's & onderwerpen

Er zijn natuurlijk nog veel meer mogelijke onderwerpen om centraal te zetten, zoals:

- BoekStartcoach binnen de gezinsaanpak
- Interne communicatie binnen team Jeugd en/of met collega's Basisvaardigheden/Taalhuis
- [De hybride BoekStartcoach](#)

- [BoekStartcoach Thuis](#)
- Invulling van BoekStartcoach spreekuren en ouderbijeenkomsten
- Samenwerking met het consultatiebureau/de gemeente
- Samenwerking met de kraamzorg/verloskundigenpraktijken
- Communicatie en PR rondom de BoekStartcoach (samen met Marcomcollega's)

Heb je zelf een aanvullend idee of in jouw werkgebied een (thema)bijeenkomst georganiseerd voor BoekStartcoaches? We horen het graag via info@boekstartpro.nl.

5. Uitwisseling aan de hand van de bouwstenen

De bouwstenen van BoekStart bieden goede aanknopingspunten voor gesprek en uitwisseling. Tijdens een bijeenkomst kan je één of meerdere bouwstenen centraal zetten. Onder de bouwstenen hieronder vind je tips en handige links.

Netwerk & Beleid

De uitvoering van BoekStart vraagt om een goede samenwerking met de jeugdgezondheidszorg. Een mate van samenwerking is er al, er zijn immers afspraken over het uitdelen van de BoekStartwaardebon. Het bespreken van het inzetten van een BoekStartcoach heeft meer kans van slagen als deze samenwerking al goed verloopt. Bibliotheek en consultatiebureau kunnen elkaar goed aanvullen en samen zorgen dat jonge ouders worden bereikt en ondersteund. Ook gemeenten zijn onmisbaar. Tijdens een bijeenkomst kan je het hebben over een succesvolle voorbereiding, opstart én borging van de BoekStartcoach; wie en wat heb je hierbij nodig? Hoe draag je hier intern en met je partners zorg voor?

In de [Toolkit Netwerk & Beleid](#) op BoekStartPro (onder het kopje BoekStartcoach) vind je handige documenten, zoals de handleiding BoekStartcoach, een voorbeeldsamenwerkingsovereenkomst, informatie over de stimuleringsregeling BoekStartcoach en een inspiratiedocument met praktijkvoorbeelden.

In gesprek over de impact van de BoekStartcoach

Bij bibliotheken ontstaat steeds meer de behoefte om hun maatschappelijke waarde te onderbouwen. De term impact komt steeds vaker voor in beleidsnotities en publicaties. Bibliotheken willen ook graag richting (gemeentelijke) subsidieverstrekkingen zichtbaar maken welke verandering de diverse gefinancierde projecten daadwerkelijk in gang hebben gezet. Ga met elkaar in gesprek over de impact van de BoekStartcoach: wat is de toegevoegde waarde en welke effecten zijn er? De impact van een organisatie is de verandering, op een individu of groep, die ontstaat door de activiteiten van de organisatie, in dit geval dus de activiteiten van de BoekStartcoach. Het gaat hier om de unieke toegevoegde waarde van de BoekStartcoach: alle effecten bij elkaar minus dat wat er sowieso al gebeurt. Zoom in op de verandering die de inzet van de BoekStartcoach op lange en korte termijn beïnvloedt. Wat is het beoogde effect op lange termijn en wat zijn de concretere effecten op korte(re) termijn? Wie zijn de diverse stakeholders?

In dit [inspiratiedocument](#) is een (voorbeeld)impactbeschrijving van de activiteiten van de BoekStartcoach toegevoegd. Een aantal opbrengsten zijn beschreven in het [document De meerwaarde van de BoekStartcoach](#).

Exploitatie

Rondom de BoekStartcoach is een rekenmodel ontwikkeld, te vinden in de [BoekStartPro Toolkit Exploitatie](#). Samen met bijvoorbeeld de collega van Financiën kan je in een bijeenkomst bibliotheken op weg helpen met het werken met het rekenmodel. Voor BoekStartcoaches is het goed om kennis te nemen van dit rekenmodel; het geeft inzicht in de verschillende facetten, normen en onderdelen in de (opstart van de) dienstverlening. Bij veel bibliotheken zullen uiteindelijk de directeur, teamleider/manager en controller met het invullen van het rekenmodel aan de slag gaan. De uitkomsten van het rekenmodel bieden alle betrokkenen vervolgens een goed inzicht over wat er nodig is aan uren en middelen. De uitkomsten van het rekenmodel zijn sterk afhankelijk van de lokale invulling en de afspraken met de diverse partners (consultatiebureau, JGZ/GGD, bibliotheken en gemeenten).

Voorlezen

Via [BoekStartPro.nl/voorlezen](https://boekstartpro.nl/voorlezen) en in de Toolkit Voorlezen is veel informatie en inspiratie te vinden rondom voorlezen, waar BoekStartcoaches hun voordeel mee kunnen doen. Goed om tijdens bijeenkomsten de BoekStartcoaches hierop te attenderen of bijeenkomsten vorm te geven met behulp van de informatie en/of filmpjes die op BoekStartPro te vinden zijn. Tijdens een bijeenkomst kan je bijvoorbeeld met de BoekStartcoaches specifiek ingaan op aarzelingen en bezwaren die ouders kunnen hebben om niet te gaan voorlezen. Welke ervaringen hebben de BoekStartcoaches hier zelf mee? Hoe kan je hier als BoekStartcoach mee omgaan?

In de reader [Taalstimulering door voorlezen](#) zijn verschillende voorbeelden van aarzelingen en bezwaren verzameld en de bijbehorende suggesties voor antwoorden om het gesprek met ouders te voeren.

Monitor

In 2022 heeft een pilot plaatsgevonden rondom een Monitor BoekStartcoach. Met een Monitor beogen we meer zicht te krijgen op de invulling en de rol van de BoekStartcoach. Op basis van de monitorresultaten kunnen effectievere samenwerkingsafspraken tussen de Bibliotheek en de jeugdgezondheidszorg worden gemaakt. Voor de Monitor BoekStartcoach zijn drie vragenlijsten gemaakt: voor de BoekStartcoach, voor de coördinator BoekStart van de Bibliotheek en voor de contactpersoon op het consultatiebureau.

Aan de pilot met de Monitor BoekStartcoach hebben zeventien bibliotheken meegedaan. Het aantal deelnemers is dus nog beperkt maar de eerste resultaten bieden nu al wel mooie gespreksonderwerpen voor een bijeenkomst met BoekStartcoaches. De resultaten van deze eerste Monitormeting zijn te vinden in de Toolkit Monitor op BoekStartPro, onder het kopje 'Monitor BoekStartcoach'.

Benut de resultaten/vragen uit de Monitormeting om met elkaar in gesprek te gaan. Veruit de meeste BoekStartcoaches (35%) geven bijvoorbeeld aan deskundiger te willen worden op het gebied van omgaan met laaggeletterde ouders, maar noemen ook vele andere onderwerpen die terug te lezen zijn de resultaten van de eerste meting. Maak er een stelling van en bespreek deze met elkaar; herkennen BoekStartcoaches dit? Maak een inventarisatie van welke andere onderwerpen aandacht moeten krijgen volgens de BoekStartcoaches in jouw werkgebied. Dit kan je ook uitvragen door middel van een enquête voorafgaand aan een bijeenkomst en/of met behulp van een Mentimeter tijdens een bijeenkomst. De input geeft jou als POI de kans om de juiste ondersteuning richting Bibliotheken te gaan organiseren, inspelend op de behoefte.

Expertise | Landelijk scholingsaanbod

Voor een professionele kwaliteit is het nodig dat niet alleen BoekStartcoaches de juiste expertise ontwikkelen, maar ook de partners. In het kader van de BoekStartcoach zijn landelijke trainingen ontwikkeld die medewerkers van de Bibliotheek, Jeugdgezondheidszorg en kraamzorg toerusten. Belangrijk om als POI de bibliotheken in je werkgebied te attenderen op het actuele scholingsaanbod en ervoor te zorgen dat zij de relevante trainingen ook promoten onder hun samenwerkingspartners. De landelijke trainingen worden aangeboden via [de Bibliotheekcampus](#).

Voor bibliotheekmedewerkers/BoekStartcoaches

Basistraining BoekStartcoach

Deze basistraining maakt deel uit van de landelijke aanpak BoekStart van Kunst van Lezen. Het volgen van de training is verplicht om als BoekStartcoach te mogen werken. In de basistraining BoekStartcoach staan gespreksvaardigheden en ouderschapstheorie centraal. De training bestaat uit twee bijeenkomsten. >> [Meer informatie](#).

Verdiepingstraining BoekStartcoach

Deze training is voor BoekStartcoaches die de basistraining hebben gevolgd en enige tijd ervaring hebben opgedaan met het werk in de praktijk op het consultatiebureau. Tijdens deze verdiepingstraining staan wisselende thema's centraal.

>> [Meer informatie](#).

Meertaligheid & BoekStart

Voor leesconsulenten BoekStart, BoekStartcoaches of voorleescoördinatoren die werken met nieuwkomerskinderen die nog weinig Nederlands spreken, of met kinderen die in Nederland geboren zijn en bij wie de thuis- en schooltaal verschillend zijn. De training 'Meertaligheid & BoekStart' geeft handvatten hoe je kunt bijdragen aan en adviseren over de meertalige taalontwikkeling van 0-4-jarigen. >> [Meer informatie](#).

Voor professionals uit de Jeugdgezondheidszorg

E-learning Taalstimulering door voorlezen voor JGZ

In het kader van BoekStart is een e-learning module Taalstimulering door voorlezen gemaakt voor jeugdartsen, jeugdverpleegkundigen en verpleegkundig specialisten. Deze e-learning helpt de JGZ-professionals bij het bespreken van het belang van voorlezen met ouders. De module biedt veel voorbeeldmateriaal dat direct aansluit bij de praktijk. Aan de module is ook een reader met verdiepend materiaal toegevoegd. De module is te vinden in [de JGZ-academie van het NCI](#).

De module wordt met een toets afgesloten en is geaccrediteerd door het Kwaliteitsregister V&V, de ABFE en de AbSg), het Verpleegkundig Specialist Register en KaBiZ. >> [Meer informatie](#).

Voor professionals uit de Kraamzorg

E-learning Taalstimulering door voorlezen voor Kraamzorg

Niet alleen de Jeugdgezondheidszorg maar ook de Kraamzorg moedigt ouders aan om met hun baby boekjes te bekijken. Om kraamverzorgenden hierbij te helpen, heeft Stichting Lezen in het kader van het programma BoekStart een gratis geaccrediteerde e-learning 'Taalstimulering door voorlezen' gemaakt. Kraamverzorgenden vinden de e-learning Taalstimulering voor voorlezen in het [LMS systeem](#) van het Kenniscentrum Kraamzorg en loggen daar in met hun inloggegevens. Bij de e-learning zit een [reader met verdiepend materiaal](#). Kraamverzorgenden kunnen hier accreditatiepunten voor halen.

Kijk voor het opleidingsaanbod rondom BoekStart en de BoekStartcoach op www.boekstartpro.nl/opleidingen en op [Bibliotheekcampus](#) voor het complete opleidingsaanbod.

Bijlage: Intervisiemethoden

Intervisie is met behulp van (zelf)reflectie greep krijgen op het eigen denk- en leerproces en samen leren en ontwikkelen. Een klein groepje collega's of vakgenoten vormt met elkaar een intervisiegroep, staat stil bij eigen ervaringen en delen hun inzichten. Belangrijke voorwaarden zijn gelijkwaardigheid van de deelnemers en onderling vertrouwen.

De effecten van intervisie zijn:

- Meer zicht op de eigen sterke en zwakkere kanten door reflectie
- Meer creativiteit bij het oplossen van problemen
- Uitbreiding van het eigen gedragsrepertoire
- Gezamenlijke reflectie doet bovendien een sterk beroep op de communicatieve vaardigheden als Luisteren, Samenvatten en Doorvragen (LSD)

Er zijn tal van intervisiemethoden ontwikkeld en (online) beschikbaar. In deze handreiking worden een aantal laagdrempelige varianten uitgelicht.

Intervisiemethode 1: de Intervisie in 5 stappen (probleemoplossende methode)

Wanneer te gebruiken?

Deze methode kenmerkt zich door een probleemoplossende insteek, waarin het leren van zowel inbrenger als andere groepsleden centraal staat. De inbrenger krijgt allerlei inhoudelijke adviezen en de anderen krijgen feedback op hun analyse van de vraag. Het is een korte en handzame methode om een groot scala aan verschillende vragen ter hand te kunnen nemen.

Werkwijze

- Stap 1 Vraagintroductie (5 minuten)
De inbrenger introduceert zijn/haar werkvraag en licht deze kort toe. De werkvraag is duidelijk geformuleerd: *Mijn vraag/ probleem is...*
- Stap 2 Probleemverkenning, onderzoek (20 minuten)
Groepsleden verkennen de vraag door deze te onderzoeken. Wat is de kern van de situatie, welke krachten hebben een rol? De groep kan enkele korte informatieve vragen stellen, de inbrenger beantwoordt deze.
Iedereen in de groep, behalve de inbrenger, formuleert dan voor zichzelf 2 vragen. Het is daarbij de kunst om open en geen suggestieve vragen te stellen. Het gaat immers om vragen die iets kunnen ophelderen over de relatie tussen de inbrenger en de situatie die zich voordeed.
De groepsleden noemen de vragen en iemand noteert deze op een flip-over. De inbrenger luistert goed en registreert bij zichzelf wat iedere vraag teweeg brengt, maar antwoordt nog niet. De intervisiebegeleider ziet erop toe dat elke gestelde vraag tot zijn recht komt en dat er een sfeer is, waarin de inbrenger de vraag rustig op zich kan laten inwerken.
De inbrenger waardeert vervolgens de vragen door deze één voor één aan te duiden met:
+ (*warm*), 0 (*neutraal*) of - (*koud*). Warm betekent: de vraag geeft mij het gevoel iets met mijn probleem te maken te hebben.
Koud betekent: de vraag heeft m.i. niets te maken met mijn probleem, een irrelevante vraag dus. Neutraal betekent: op zich wel relevant, maar ik weet eigenlijk niet of hij iets met mijn probleem te maken heeft.
NB. De groepsleden reageren niet op de waardering van de inbrenger. De intervisiebegeleider voorkomt discussie in deze fase. De inbrenger beantwoordt de warme en eventueel neutrale vragen en bepaalt zelf waar hij/zij begint.
- Stap 3 Probleemdefinitie (15 minuten)
 - » De groepsleden formuleren op papier één of meer definities van de vraag/het vraagstuk: 'Mijn vraag/ probleem is
 - Vervolgens delen zij deze definities met de inbrenger.
 - » De inbrenger herformuleert zijn/haar vraag/probleem, op basis van de genoemde probleemdefinities.
- Stap 4 Advisering (15 minuten)
 - » Ieder groepslid formuleert tenminste één advies voor de inbrenger
 - » Inbrenger reageert op de adviezen: wat spreekt aan, wat niet?
 - » Kort actieplan: wat is je richting, wat ga je na vandaag doen?

- Stap 5 Evaluatie (5 minuten)
 - » De inbrenger evalueert het consultatieproces: ervaringen, effecten van inbreng groepsleden samen met de groep.

Bronnen E. de Haan (2001) Leren met collega's. Praktijkboek intercollegiale consultatie. Assen: Van Gorcum. J. Hendriksen, A. Brassier (2010) – organisatieopstellingen binnen intervisie. Amsterdam: Nelissen/Boom.

Intervisiemethode 2: de Vijf vragen

Wanneer te gebruiken?

Dit is een simpel toe te passen intervisiemethode die veel kan opleveren. De inbrenger deelt de casus/het vraagstuk met de groep. Stel daarna onderstaande vijf vragen – in deze volgorde – aan de inbrenger. Onder iedere vraag staat een korte toelichting over wat de vraag beoogt.

1. Wat wilde je bereiken?
Het is verrassend hoe vaak deze vraag niet duidelijk (genoeg) te beantwoorden is.
2. Is dat gelukt?
Deze vraag helpt om te concretiseren.
3. Hoe weet je dat?
Deze vraag helpt om de eigen feedback te organiseren.
4. Kun je dat verklaren?
Deze vraag kan de behoefte tot verder leren oproepen. Zonder verklaring kun je in een volgende situatie niet gericht handelen. Je leert van deze vraag ook van zaken die wel gelukt zijn.
5. Wat leer je daarvan voor de volgende keer?
Deze vraag helpt voornemens te formuleren en maakt leermomenten beschikbaar en bespreekbaar.

Bron: Kessels & Smit – the Learning Company

Intervisiemethode 3: Leren van successen

Wanneer te gebruiken?

Deze methode is bij uitstek geschikt om een andere toon te zetten voor een intervisiesessie. Vaak worden problemen of lastige situaties genomen als basis voor de intervisie. Bij het leren van successen staat juist hetgeen gelukt is centraal. Door uit te gaan van energie, kracht en kansen bereiken groep en inbrenger sneller een perspectief op mogelijkheden, in plaats van onmogelijkheden. Deze aanpak komt vanuit de 'appreciative inquiry'.

Werkwijze

- Stap 1 Introductie succeservaringen (15 minuten)
De inbrenger vertelt over een succeservaring: een moment waarop het werk echt goed ging, de ervaring dat je in korte tijd een grote stap hebt gemaakt of merkte dat je erg bent gegroeid. De andere groepsleden luisteren en schrijven op wat naar hun idee factoren zijn die het succes mogelijk hebben gemaakt.
- Stap 2 Inventarisatie succesfactoren en contextkenmerken (20 minuten)
Op een flap worden de succesfactoren in twee kolommen geïnventariseerd.
Links: initiatieven, kwaliteiten, sterktes en acties van de inbrenger
Rechts: contextkenmerken en ondersteuning van andere personen
De inbrenger denkt mee, corrigeert en vult aan.
- Stap 3 Verdieping (15 minuten)
Een ronde van vragen stellen en goed luisteren. Probeer uit aanvullende informatie van de inbrenger en uit combinatie van de succesfactoren 'vondsten' te destilleren: tot dan toe onzichtbare succesfactoren. De nieuwe (dieperliggende) succesfactoren worden op een tweede flap genoteerd.

- Stap 4 Evaluatie (10 minuten)
De groepsleden beantwoorden met elkaar de vraag: 'wat leren wij hiervan?'

Bronnen • E. de Haan (2001) Leren met collega's. Praktijkboek intercollegiale consultatie. Assen: Van Gorcum. • L. Verheijen (2004) Appreciative inquiry: een methodiek voor positieve organisatieverandering. Gent: Kessels & Smit.

Intervisiemethode 4: Speed intervisie

Een snelle variant op de eerder genoemde 5 stappen intervisiemethode.

Werkwijze

- Iemand brengt een casus in.
- Anderen stellen enkele gerichte, informatieve vragen aan de inbrenger om de kern van de casus scherp te krijgen.
- Iedereen formuleert een zin die gaat over de casus van de inbrenger in de vorm van "Mijn probleem is..." en deelt deze zin met de inbrenger.
- De inbrenger luistert, noteert voor zichzelf de zinnen en geeft daar een waardering aan: *warm, lauw of koud* (hoe raakt het me?).
- Ten slotte geeft de inbrenger aan welke inzichten er voor hem/haar uit voortkomen.

Bron: Kessels & Smit – the Learning Company

Contact

Informatie, tools, nieuws en updates over BoekStart en de BoekStartcoach vind je via www.BoekStartPro.nl en de biebtobiebgroepen [BoekStart](#) en [BoekStartcoach](#).

Heb je een vraag naar aanleiding van dit inspiratiedocument of wil je iets delen? Plaats het op biebtobieb of mail naar info@boekstartpro.nl

Colofon

Deze publicatie is in opdracht van Kunst van Lezen samengesteld door Samenwerkende POI's Nederland (SPN).

Tekst: Gonny Apol en Linda Voortman (SPN), Marijke Bos (Stichting Lezen)
Vormgeving: Ingrid de Jong (Cubiss)

November 2022

Copyright © Stichting Lezen & SPN 2022